

Catalogus circulair textiel 2026

Inkoop circulair textiel bij overheden

Auteur: Circulair in Bedrijf
Datum: februari 2026
Versie: 1.0

Overzichtspagina

Doel van deze catalogus.....	1
Voor wie bedoeld	1
Korte toelichting	1
Best-practises in de markt: circulariteit in de aanbesteding van ProRail.....	1
Best-practises in de markt: Noordwest ziekenhuis eerste met duurzame doktersjassen	2
Best-practises in de markt: inkopen van circulaire bedrijfskleding bij gemeente Rotterdam	2
Wat is circulair textiel	4
Checklijst voor het maken van circulaire keuzes	5
Disclaimer	7
Bijlage 1 NTA 8195:2020 Circulair textiel	8
Bijlage 2 Werkblad circulair textiel	9
Bronvermelding	10

Doel van deze catalogus

Het doel van deze catalogus is om inkopers van overheden richting te geven bij het inkopen van textiel en hoe je circulariteit daar zo goed mogelijk in toepast.

Voor wie bedoeld

Deze catalogus is bedoeld voor inkopers van textiel bij overheden.

Korte toelichting

De textielsector is één van de meest vervuilende sectoren en heeft een grote impact op ons milieu en de leefomgeving. Als voorbeeld: voor de productie van één katoenen T-shirt is volgens schattingen 2.700 liter zoet water nodig. Dat is voor één persoon genoeg drinkwater voor 2,5 jaar.ⁱ Er wordt jaarlijks veel textiel geproduceerd en weggegooid. Daarom wordt vanuit wetgeving en kaders gestuurd om de textielsector meer circulair te maken. Een mooie opgave voor inkopers bij de overheid om hier te sturen op meer circulariteit.

1) Best-practises in de markt: circulariteit in de aanbesteding van ProRail

ProRail heeft circulariteit stevig verankerd in haar aanbestedingsproces door hoge duurzaamheidseisen te combineren met praktijkproeven en een innovatief contractmodel. De textielproducten die voldeden aan zowel de kwaliteitseisen, als de draagproef van drie weken, zijn opgenomen in het assortiment, zie onderstaande producten:

- **Softshell jacks (signal oranje, heren en dames)**
88% gerecycled materiaal, waarbij vezels afkomstig zijn van buiten de textielketen, zoals PET-flessen
- **Parkjassen (signal oranje, heren en dames)**
75% gerecycled materiaal, waarbij vezels afkomstig zijn van buiten de textielketen, zoals PET-flessen
- **Broek "worker" zwart**
64% snijafval (pre-consumer materiaal)
Voor medewerkers buiten boa-functies
- **Signaalbroeken (heren en dames)**
64% gerecycled materiaal, waarbij vezels afkomstig zijn van buiten de textielketen, zoals PET-flessen.
- **T-shirt**
100% post-consumer gerecycled materiaal

In de voorbereidingsfase heeft ProRail de marktvisie van de Buyer Goup Textielⁱⁱ als uitgangspunt genomen. Ze hebben in hun uitvraag gestuurd op levensduurverlening (reparatie, reiniging en controle), hergebruik en recycling (gesloten retourstroom met hoogwaardige verwerking). En het verkleinen van het assortiment en het toepassen van zoveel mogelijk gerecycled materiaal. Dit uitte zich in het selectieproces voor potentiële leveranciers in concrete minimumeisen voor circulariteit:

- 1) Ervaring met circulaire systemen en waardebehoud: ervaring aantonen met uitstraling en technische staat van de kleding, reiniging en onderhoud van de kleding en ervaring met hergebruik en recycling.
- 2) Ervaring met duurzaam grondstofgebruik: leveren van bedrijfskleding met gerecyclede materialen en/of biologische grondstoffen.

Beiden eisen voor minimaal gelden 250 personen binnen één organisatie.

ProRail heeft in de contractfase een doorlopende verbetermechanisme opgenomen. Deze is gebaseerd op jaarlijkse innovatie en het verhogen van circulariteit. Zoals het verlengen van de levensduur van producten, verbeteren van reiniging en recycling van producten. Er wordt een langdurige relatie aangegaan van maximaal acht jaar. Concreet wordt hier vastgelegd:

- Beschikbaar stellen van een innovatiebudget van € 140.000,- voor innovaties.
- Minimaliseren verpakkingsmateriaal. Kartonnen verpakkingen moeten minimaal bestaan uit 80% gerecycled materiaal en kunststoffen uit minimaal 75% gerecyclede materialen, tenzij biobased.
- Leverancier neemt oude kleding in en zorgt voor circulaire verwerking. De methode wordt na gunning vastgesteld.
- ProRail betaalt € 0,35 per artikel als recyclebijdrage om innovatie in recycling te stimuleren.

2) Best-practises in de markt: Noordwest ziekenhuisgroep eerste met duurzame doktersjassen

Noordwest Ziekenhuisgroep heeft als eerste ziekenhuis in Nederland een circulaire dokters- en labjas in gebruik genomen. De dokter- en labjassen zijn gemaakt van Retex-stof, ontwikkeld in de Benelux. Deze stof bestaat uit:

- 33% oude ziekenhuis kleding
- 33% gerecycled polyester (afkomstig van de afvalindustrie en gebruikte PET-flessen)
- 34% biologisch katoen

Hiermee zet het ziekenhuis een stap richting de duurzaamheidsdoelen van de Green Deal 3.0 Duurzame Zorg. Het draagt bij aan hergebruik van oude ziekenhuiskleding en grondstoffen, besparing van water en energie, en stimuleert de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. ⁱⁱⁱ

3) Best-practises in de markt: inkopen van circulaire bedrijfskleding bij gemeente Rotterdam^{iv}

Gemeente Rotterdam heeft een aanbesteding gedaan voor bedrijfskleding, PBM's, uniformen, sportkleding en veiligheidsvesten, waarbij duurzaamheid en levensduurverlening centraal stonden. De totale omvang van de aanbesteding is twee miljoen euro op jaarbasis. De looptijd van de contracten is totaal maximaal tien jaar, met elk jaar een evaluatiemoment. Deze langere looptijd creëert ruimte voor groei en ontwikkeling. De eisen voor de kleding waren:

Werkkleding en PBM's

- Gerecycled textiel verplicht, voorkeur post-consumer
- Gerecycled materiaal, waarbij vezels afkomstig buiten textielketen, zoals PET-flessen toegestaan maar laag gewaardeerd

Representatieve kleding

- Gerecycled polyester en katoen
- Mono-materialen gestimuleerd
- Verplichte demontabiliteit voor toekomstige recycling
- Materialenpaspoort verplicht

Sportkleding

Voornamelijk gerecycled polyester
Gerecycled polyamide toegestaan
CO₂- en waterimpact gemeten via bAwear tool

Uniformen (o.a. BOA's)

Gerecycled materiaal verplicht
Ontwerp moet repareerbaar en demontabel zijn
Strategisch hergebruik van nauwelijks gedragen uniformen verplicht

Veiligheidsvesten

Gerecycled polyester
Ontwerp moet demontabel zijn
Materiaalstromen moeten zuiver blijven voor recycling

Inschrijvers zijn beoordeeld op basis van financiële sub-gunningscriterium prijs en de kwalitatieve sub-gunningscriteria:

1. Duurzame producten

Hierbij wordt gevraagd bij inschrijvers om de milieubelasting van hun producten inzichtelijk te maken via een milieu-impactanalyse, waarbij vooral CO₂-uitstoot (80%) en waterverbruik (20%) worden beoordeeld. De analyse wordt uitgevoerd met de YourScenario-tool van bAwear, samen met een materialenpaspoort. Inschrijvingen met lagere CO₂- en waterimpact dan de huidige referentieproducten krijgen een hogere score, terwijl producten die slechter scoren geen punten krijgen. Daarnaast moeten inschrijvers een realistisch groeipad tonen waarin zij laten zien hoe zij hun milieuprestaties elke twee jaar verder verbeteren.

2. Circulair

Hierbij wordt beoordeeld in welke mate de aangeboden kleding circulair is, zowel op basis van gerealiseerde circulariteit (gebruik van gerecyclede materialen) als de potentiële circulariteit (ontwerp, demontabiliteit en toekomstig hergebruik). Inschrijvers moeten via een materialenpaspoort aantonen welke gerecyclede grondstoffen zijn gebruikt, waarbij post-consumer materiaal het hoogst wordt gewaardeerd. Daarnaast moeten zij laten zien hoe producten ontworpen zijn voor hergebruik, reparatie, demontage en hoogwaardige recycling, en dit onderbouwen met een plan van aanpak voor verdere verbetering tijdens de contractperiode.

3. Implementatie, uitvoering en levensduur

Hierbij wordt beoordeeld hoe inschrijvers de levensduur van kleding gaan verlengen en hoe zij het reinigings- en uitvoeringsproces organiseren. Inschrijvers moeten laten zien hoe correct reinigen, onderhoud en bewustwording onder medewerkers bijdragen aan minder slijtage en langere gebruiksduur. Daarnaast wordt gevraagd om een groeivisie voor levensduurverlenging, inclusief concrete maatregelen en betrokkenheid van medewerkers en management, omdat gedrag en zorgvuldig gebruik essentieel zijn voor het behalen van de duurzaamheidsdoelen.

Gemeente Rotterdam heeft in het contract ook initiatieven opgenomen die duurzaamheid stimuleren in de hele keten:

- Vermindering van CO₂- en watergebruik: inschrijvers moeten een groeipad voor CO₂ en water indienen.
- Verhoging van circulariteit: verplichte toename van gerealiseerde circulariteit met daarbij een hogere waardering voor post-consumer textiel. En een verplicht groeipad voor toekomstig hergebruik.
- Ontwerp voor demontage en hergebruik: kleding moet ontworpen worden dat onderdelen makkelijk kunnen worden vervangen, gerecycled en geschikt zijn voor hergebruik binnen de organisatie.
- Centrale reiniging en levensduurverlening: reiniging van signaalkleding, uniformen en representatieve kleding is onderdeel van het contract. Leverancier moet aantonen hoe dit de levensduur verlengt en slijtage beperkt. Ook moet aandacht worden gegeven aan medewerkersgedrag.
- Closed-loop retourproces: alle kleding moet worden ingezameld op een centrale locatie en leverancier moet deze binnen drie werkdagen ophalen en circulair verwerken.
- Minimumvereisten voor schoenen: minimaal twee circulaire veiligheidsschoenen in het assortiment. Ook een retourname en hoogwaardige verwerking is verplicht.
- Risicoanalyse en sociale duurzaamheid: leveranciers moeten een ketenrisicoanalyse uitvoeren voor mensenrechten, arbeid en milieu en een plan van aanpak voor het verminderen van deze risico's.

Wat is circulair textiel?

Circulair textiel is textiel dat is ontworpen, geproduceerd en gebruikt wordt binnen een gesloten systeem, waarbij materialen en producten zo lang mogelijk hun waarde behouden, hergebruikt worden en uiteindelijk recyclebaar zijn tot nieuwe grondstoffen.^v

In het beleid vanuit de Nederlandse overheid wordt gestuurd op vier strategieën rondom circulair textiel. Zie onderstaande strategieën en concrete voorbeelden.

- 1) Vermindering van grondstoffen: het verminderen van productie en consumptie van textiel. Door minder textiel aan te schaffen wordt zowel de impact van de vezelproductie, van de textielproductieprocessen als afvalverwerking van textiel vermeden.
- 2) Substitutie van grondstoffen: het vervangen van niet-duurzaam materiaal door duurzaam materiaal met een lagere milieu-impact. Denk aan gerecyclede of biogebaseerde materialen.
- 3) Levensduurverlening: hergebruiken van textiel, reparatie van textiel en textiel minder vaak wassen of op koudere temperaturen.
- 4) Hoogwaardige verwerking: als een textielproduct aan het eind van zijn leven komt, kunnen de vezels opnieuw worden ingezet. Deze hoogwaardige manier van recyclen wordt vezel tot vezelrecycling genoemd. Essentieel is dat de materialen zo min mogelijk verstoringselementen bevatten en dat de textielproducten worden ingezameld en gesorteerd.

Checklist voor het maken van circulaire keuzes

Wil je aan de slag met het inkopen van circulair textiel? Laat je inspireren door de eerder genoemde best-practises en maak gebruik van onderstaande hulpmiddel voor het maken van circulaire keuzes.

Verminderen van grondstoffen

- ☐ Assortiment zoveel mogelijk beperken tot standaard artikelen om overproductie, voorraad en verspilling te verminderen
- ☐ Verpakkingen zoveel mogelijk beperken
- ☐ Groeipad met de leverancier vormgeven, zodat ambities voor het verminderen van CO₂-uitstoot en water vastgesteld kunnen worden

Vervangen van grondstoffen

- ☐ Maak gebruik van de minimumeisen voor gerecycled textiel. Als hulpmiddel gebruik de beoordeling via NTA 8195 (zie bijlage)
- ☐ Vraag materiaalpaspoorten op bij de leverancier. Hierin staan materiaalstromen, herkomst en percentages vermeld
- ☐ Groeipad met de leverancier vormgeven, zodat ambities voor het beter toepassen van duurzame en gerecyclede vezels vastgesteld kunnen worden

Hoogwaardige verwerking

- ☐ Stel een retouname verplicht voor textiel, zodat deze circulair kunnen worden verwerkt
- ☐ Beloon in het aanbestedingsproces hoogwaardige recycling, zoals vezel tot vezelrecycling
- ☐ Groeipad met de leverancier vormgeven, zodat ambities voor het hoogwaardige recycling vastgesteld kunnen worden

Levensduurverlening

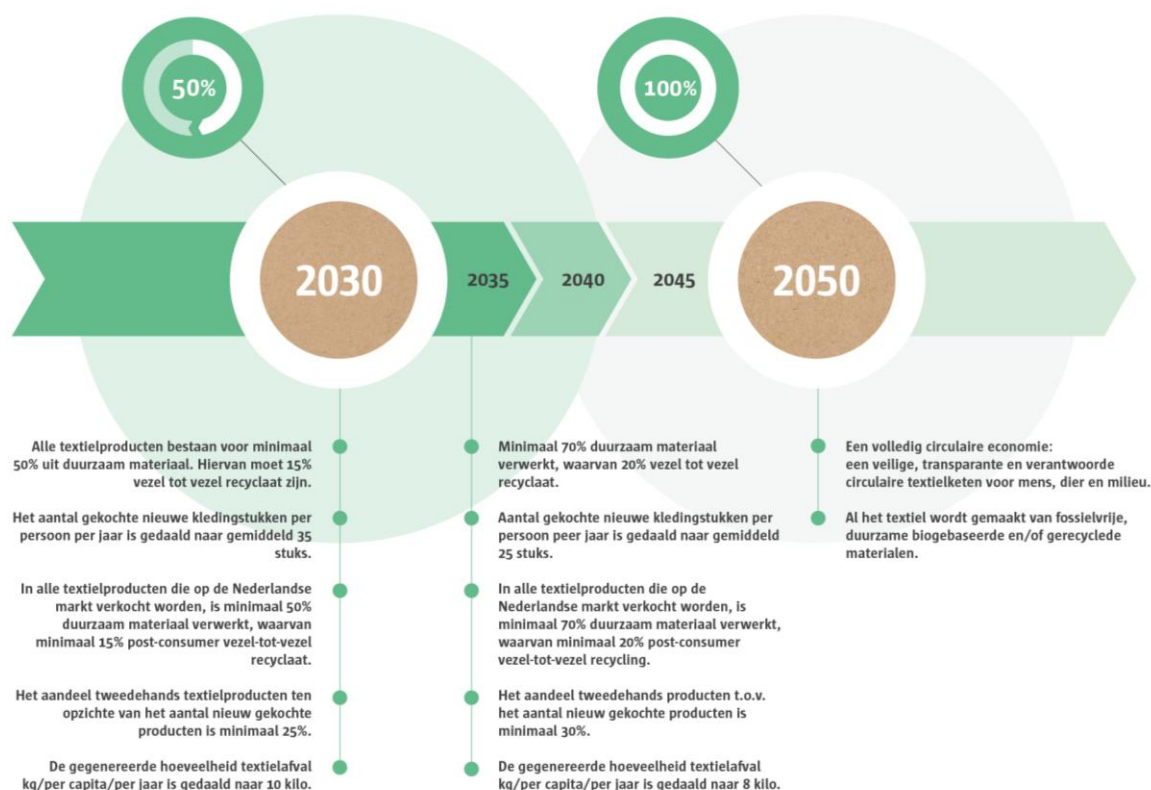
- ☐ Vraag een plan van aanpak op waarin wordt omschreven hoe wordt omgegaan met hergebruik en op welke manier dit is ingericht bij de leverancier
- ☐ Vraag hoe de professionele reiniging is ingericht bij de leverancier
- ☐ Vraag hoe de reparatiecapaciteit is ingericht bij de leverancier voor preventief en correctief onderhoud
- ☐ Maak gebruik van een draagproef om te toetsen of circulaire/duurzame materialen voldoen aan functionele eisen
- ☐ Plan met de leverancier vormgeven, zodat acties rondom levensduurverlening van de materialen vastgesteld kunnen worden en waarin wordt omschreven welke acties ingezet worden om bewustwording bij gebruikers te stimuleren

Roadmap circulair textiel

De rijksoverheid, andere overheden en (semi-) publieke partijen kopen jaarlijks grote hoeveelheden textiel in. Hiermee heeft de overheid een voorbeeldrol en de positie om de markt aan te zetten tot verduurzaming. In 2030 moeten alle textielproducten voor minimaal 50% bestaan uit duurzaam materiaal. Hiervan moet 15% vezel tot vezel recycklaat zijn. In 2035 is minimaal 70% duurzaam materiaal verwerkt, waarvan 20% vezel tot vezel recycklaat.^{vi}

Belangrijkste doelstellingen en maatregelen

Voor een circulair en klimaatneutraal 2050

Naast deze beleidsdoelstellingen gelden er ook andere wetgeving en kaders voor een circulaire textielketen. De EU speelt een centrale rol omdat de textielmarkt grotendeels Europees is. Hieronder een opsomming van relevante wetgeving en kaders:

- *Ecodesign for Sustainable Products Regulation (ESPR)*
Stelt verplichte ontwerpisen, zoals minimale levensduur, repareerbaarheid en inzet van gerecycled materiaal
Introduceert het digitaal productpaspoort voor textiel
Verbiedt vanaf 18 juli 2026 de vernietiging van onverkochte kleding
- *Green Claims Richtlijn*
Pakt misleidende duurzaamheidsclaims ('greenwashing') aan
Stelt strenge eisen aan onderbouwing van milieucclaims
- *Richtlijn Gemeenschappelijke Regels voor Reparatie*
Maakt reparatie binnen en buiten garantie makkelijker en soms verplicht

Lidstaten moeten uiterlijk maart 2026 wetgeving invoeren.

- *Herziening Textieletikettering en fibresamenstelling*
Krijgt nieuwe eisen over duurzaamheid en circulariteit, mogelijk met een digitaal label
- *Kaderrichtlijn Afvalstoffen (KRA) – herziening*
Introduceert verplichte UPV (producentenverantwoordelijkheid) in heel Europa
Maakt gescheiden textielinzameling verplicht vanaf 2025
- *Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA/WSR)*
Introduceert strengere eisen voor export van textielafval
Vanaf 21 mei 2027 is uitvoer van textielafval, naar niet-OESO-landen alleen toegestaan als het betreffende land officieel op een lijst staat met landen die expliciet hebben aangegeven dat zij deze afvalstromen acceptabel en verantwoord kunnen verwerken. Deze lijst wordt door de Europese Commissie beheerd
- *Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD)*
Verplicht grote bedrijven tot ketentransparantie, zorgvuldigheid en verslaglegging over sociale en milieurisico's

Materialen en specificaties incl. certificeringen

De NTA 8195 Circulair Textiel beschrijft hoe je de circulariteit van textiel beoordeelt aan de hand van inputstromen en circulaire strategieën. De norm maakt onderscheid tussen verschillende soorten gerecycled materiaal en waardeert post-consumertextiel hoger dan openloopmateriaal, zodat de keten beter gesloten wordt. Door deze definities te gebruiken kan duidelijk en eenduidig worden gerapporteerd over hoe circulair een textielproduct is. In bijlage 1 staat een afbeelding die dit proces inzichtelijk maakt.

Disclaimer

Deze catalogus is gemaakt in opdracht van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. We hebben de informatie met zorg samengesteld, maar het kan zijn dat niet alles volledig of helemaal actueel is. Gebruik deze catalogus daarom als hulpmiddel, niet als definitieve bron. De opstellers en opdrachtgever zijn niet verantwoordelijk voor eventuele gevolgen van het gebruik van deze informatie.

In bijlage 2 is een werkblad opgenomen dat dient als praktisch hulpmiddel om het gesprek over circulair textiel binnen een organisatie of keten vorm te geven. Het werkblad is bedoeld om samen met collega's, leveranciers of ketenpartners te gebruiken tijdens een brainstorm-, ontwerpessie of evaluatiemoment.

Het werkblad helpt om:

- Inzicht te krijgen in de huidige status van de textielketen
- Ideeën verzamelen voor verbeteringen
- Concrete acties vast te leggen voor de transitie naar circulair textiel

Bijlage 1 NTA 8195:2020 Circulair textiel

NTA 8195:2020 Circulair textiel

DEFINITIE

Textielproduct dat wordt geproduceerd, gebruikt, verzameld en opnieuw benut als hergebruikt product, materiaal of gerecyclede vezel, teneinde afval te voorkomen, het gebruik van nog niet eerder gebruikte vezels te minimaliseren en de milieupact te reduceren binnen ecologische grenzen

R-Strategieën

RECYCLEN

Het terugwinnen van materialen en grondstoffen uit afgedankte producten, en het opnieuw inzetten hiervan voor het maken van producten.

HERFABRICEREN

Opknappen of verbeteren van een bestaand (textiel) product, door gebruik te maken van productonderdelen van afgedankte producten, componenten en materialen met een vergelijkbare functie.

REPAREREN

Toepassen van preventief of correctief onderhoud tijdens de gebruiksfase van een product, waardoor het product langer kan worden gebruikt.

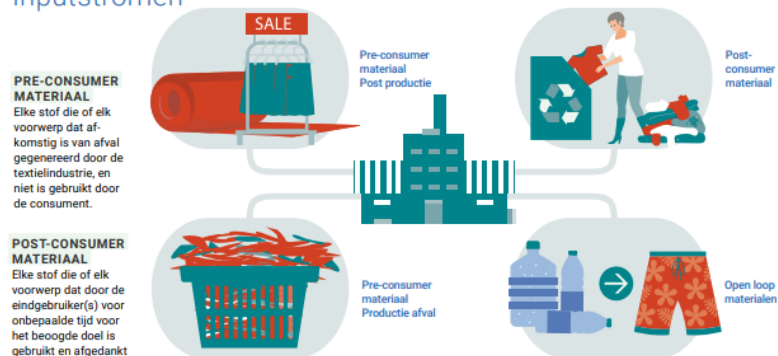

HERGEBRUIKEN

Eke handeling waarbij producten, componenten en materialen die geen afvalstoffen zijn, opnieuw worden gebruikt voor hetzelfde doel als waarvoor zij in eerste instantie bedoeld waren.

Inputstromen

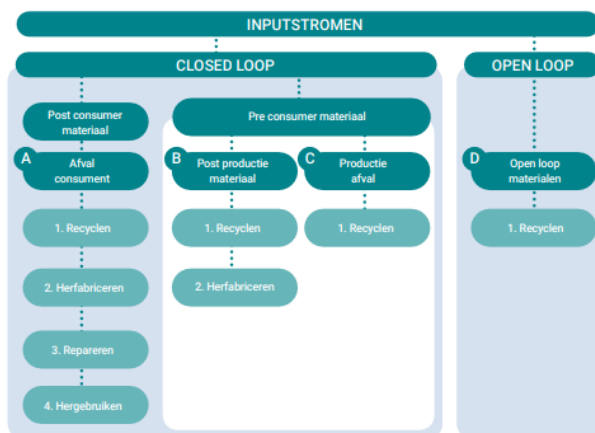

Circulair design

Productontwerp waarbij tijdens het ontwerpproces rekening is gehouden met het bruikbaar houden van de grondstoffen, met als doel de negatieve gevolgen op mens en milieu gedurende de levenscyclus te minimaliseren.

Categorisering circulaire textielproducten

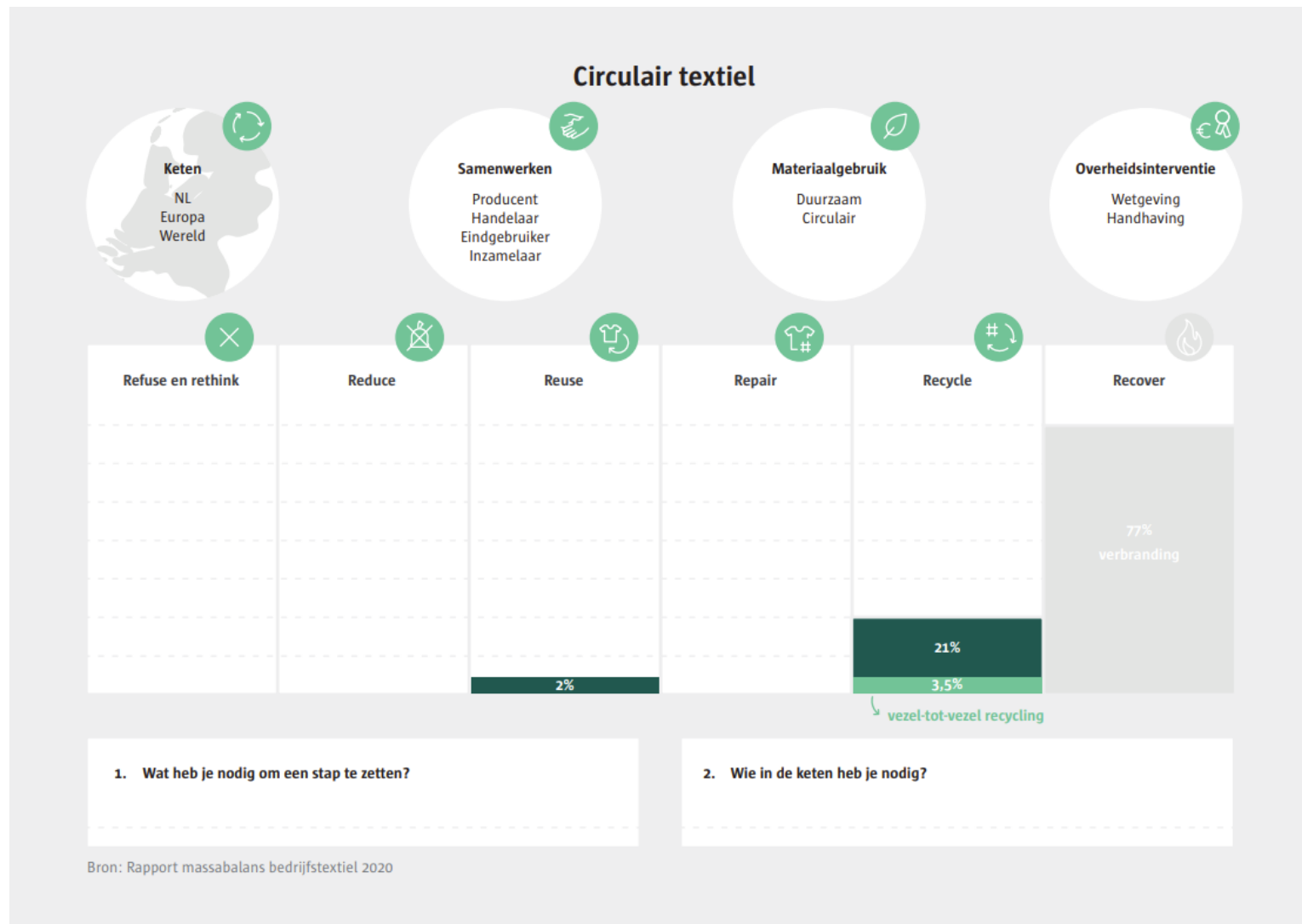

CLOSED LOOP
Systeem waarin producten, componenten of materialen worden hergebruikt of gerecycled in dezelfde of vergelijkbare producten, componenten of materialen met minimaal verlies van kwantiteit, kwaliteit of functie.

OPEN LOOP
Systeem waarin producten, componenten of materialen worden hergebruikt of gerecycled in alternatieve producten, componenten of materialen in een andere keten.

Bijlage 2 Werkblad circulair textiel

Bronvermelding

- ⁱ [Fast fashion: EU-wetgeving voor duurzame textielconsumptie | Onderwerpen | Europees Parlement](#)
- ⁱⁱ [Buyer group Marktvisie-BOA-kleding](#)
- ⁱⁱⁱ [Noordwest eerste ziekenhuis met duurzame doktersjassen - Duurzaam Ondernemen](#)
- ^{iv} [Inkopen van circulaire bedrijfskleding: gemeente Rotterdam | Afval Circulair](#) Buyer Group
Circulair Textiel inkopen van circulaire bedrijfskleding: gemeente Rotterdam
- ^v [Circulair textiel | Afval Circulair](#)
- ^{vi} Beleidsprogramma circulair textiel 2025-2030